

A 1689/välfärd

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen ryhmä

Käsittelijä:
Hyvinvointivaliokunta

Dnro 16-00273-2

Jäsenehdotus, joka koskee lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmien lisääntymistä Pohjoismaissa

Ehdotus

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se kehittää mielenterveyden ongelmista kärsivien lasten ja nuorten mahdollisuuksia saada apua verkosta.

että se nostaa esiin myös myönteisiä esimerkkejä siitä, miten Pohjoismaissa kehitetään hyvinvointiteknologiaa, joka mahdollistaa tuen ja avun tarjoamisen nuorille verkossa.

että tehdään mielenterveyden ongelmia koskevaa tutkimusta sellaisten keinojen löytämiseksi, joiden avulla on onnistuttu tukemaan ja auttamaan psyykkisesti pahoinvoivia nuoria.

Taustaa

Lasten ja nuorten kokemat mielenterveyden ongelmat ovat lisääntyneet Pohjoismaissa. Ruotsin tilastokeskuksen (SCB) tilastojen mukaan noin 8 prosenttia nuorista kärsi Ruotsissa 80-luvulla levottomuudesta, ahdistuksesta tai uniongelmistä. Sen jälkeen nuorten psykosomaattiset oireet nousivat 90-luvulla yli 20 prosenttiin. Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen uuden raportin mukaan kehitys on ollut samankaltaista kaikkialla Pohjoismaissa. Erot ovat kuitenkin suurempia kaupunkien ja maaseudun välillä kuin eri Pohjoismaiden välillä. Raportti "When someone has to take charge" pohjautuu norjalaisten, islantilaisten ja färösaarelaisten nuorten syvähaastatteluihin.

Useat tutkimukset osoittavat, että mielenterveyteen negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa työttömyys, huono koulumenestys ja matala koulutus. Ennen työn saamiseen riitti peruskoulun käynti, kun nykyään tarvitaan yleensä toisen asteen koulutus ja vaatimus korkeammatkin koulutuksesta kasvaa. Mielenterveyteen vaikuttavia muita tekijöitä

ovat myös haasteelliset kasvuolosuhteet esimerkiksi lapsilla, jotka kasvavat ongelmaperheissä, joissa esiintyy esimerkiksi alkoholismia tai lähisuhteiden väkivaltaa. Myös sekä fyysinen että henkinen kiusaaminen vaikuttavat mielenterveyteen negatiivisesti. Kiusaamista voi tapahtua myös sosiaalisessa mediassa, jolloin kiusaaja voi ahdistella kohdettaan mihin vuorokaudenaikaan tahansa. Mielenterveyden ongelmat lisääntyvät kaikissa ikäryhmissä, mutta niillä on selkeä kytkös sosiaalisiin tekijöihin.

Nuorten on tärkeää saada apua ja tukea varhaisessa vaiheessa, mikä käy ilmi myös Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen raportista. On äärimmäisen tärkeää, että nuoret tulevat nähdyiksi ja kuulluiksi ja että heidät otetaan tosissaan. Valitettavasti monet nuoret kokevat olevansa yksinäisiä ja vailla ihmistä, jonka kanssa puhua. Osa nuorista hakee apua, osa ei. On tärkeää, että avun hakeminen on helppoa ja avunsaantimuodot ovat helposti saatavilla. Apua tulee olla tarjolla myös niissä ympäristöissä, joissa lapset ja nuoret ovat tai joihin heidän on helppo hakeutua. Nykyään nuoret ovat paljon verkossa ja ovat tottuneita selaamaan internetiä ja etsimään sieltä tietoa sekä keskustelemaan chatin välityksellä. Yksi mahdollinen väline, jonka tarjoamia mahdollisuuksia voitaisiin laajentaa ja kehittää, on hyvinvointitekniologia, sillä avun hakemisen ja saamisen verkosta on oltava nuorille helppoa.

Ruotsissa ja Tanskassa on olemassa esimerkkejä siitä, miten apua on saatavilla verkosta. Ruotsissa toimii esimerkiksi aatteellinen järjestö Tilia, jonka puoleen 12–30-vuotiaat nuoret voivat kääntyä iltaisin, viikonloppuisin ja loma-aikaan ja keskustella sähköpostin tai chatin välityksellä. Järjestö toimii vertaistukena nuorille, ja se voi olla ensimmäinen taho keskustelukumppania tarvitsevalle nuorelle. Nuori voi myös saada apua ja tukea ammattiavun hakemisessa. Tilia järjestää lisäksi toimintaa, jossa nuoret voivat tavata toisiaan, kuten leirejä ja tukiryhmiä.

Tanskassa puolestaan toimii järjestö nimeltä Headspace, josta nuori voi saada keskusteluapua joko käymällä järjestön tiloissa tai ottamalla yhteyttä puhelimitse, sähköpostitse tai chatin välityksellä. Headspacen työntekijät ovat vapaaehtoisia, joilla on omakohtaista kokemusta aiheesta tai jotka opiskelevat psykologiksi tai opettajaksi.

On tärkeää, että huonosti voivien nuorten on helppo löytää ja saada tukea. Verkko voisi olla yksi väline, jonka tarjoamia mahdollisuuksia kannattaisi kehittää mielellään siten, että tukeen sisältyisi mahdollisuus saada keskusteluapua myös kasvotusten.

Tukholmassa 26. syyskuuta 2016

Erkki Tuomioja (sd.)
Gunvor Eldegar (A)
Helgi Hjörvar (A)
Irene Johansen (A)
Johan Andersson (S)
Karen J. Klint (S)
Karin Gaardsted (S)
Knut Storberget (A)
Lars Mejern Larsson (S)
Lennart Axelsson (S)

Maarit Feldt-Ranta (sd.)
Peter Johnsson (S)
Phia Andersson (S)
Pyry Niemi (S)
Ruth Mari Grung (A)
Sonja Mandt (A)
Suzanne Svensson (S)
Tony Wikström (ÅSD)
Ville Skinnari (sd.)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1689/välfärd

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen ryhmä

Käsittelijä:
Hyvinvointivaliokunta

Dnro 16-00273-2